

Istraživanje stavova i prakse objavljivanja radova u otvorenom pristupu među hrvatskim znanstvenicima - anketni upitnik

Macan, Bojan; Škorić, Lea; Petrak, Jelka

Other document types / Ostale vrste dokumenata

Publication year / Godina izdavanja: **2023**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:105:126214>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom](#).

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-14**

Repository / Repozitorij:

[Dr Med - University of Zagreb School of Medicine Digital Repository](#)

Istraživanje stavova i prakse objavljivanja radova u otvorenom pristupu među hrvatskim znanstvenicima

Poštovane kolegice/kolege,

nastavljamo naše istraživanje o prihvaćanju koncepta otvorenoga pristupa (OA)* među hrvatskim znanstvenicima i o njihovim stavovima prema objavljivanju u OA. Molili bismo vas, stoga, da odgovorite na ovu anketu i pomognete nam u tome!

Ispunjavanje ankete traje desetak minuta i potpuno je anonimno. Znači, nećemo bilježiti tko ste, niti će se odgovori moći povezati s konkretnim osobama. Ako poželite, u bilo kojem trenutku možete odustati od daljnjeg ispunjavanja ankete.

Nastavkom potvrđujete da se pročitali ovaj uvod te da ste obaviješteni o svrsi i postupku ovog istraživanja.

Unaprijed zahvaljujemo,

Jelka Petrak, Lea Škorić i Bojan Macan

** Otvoreni pristup je slobodan, besplatan i neometan mrežni pristup digitalnim znanstvenim informacijama koji omogućava čitanje, pohranjivanje, distribuciju, pretraživanje, dohvaćanje, indeksiranje i/ili drugo zakonito korištenje. Slobodan u ovom kontekstu znači trajno slobodan od bilo kakvih ograničenja i postavljanja uvjeta za pristup i korištenje. Najčešće se ostvaruje pohranjivanjem radova u institucijske repozitorije (zeleni OA) ili objavljivanjem u časopisima koji su u otvorenom pristupu (zlatni OA).*

Postoji 18 pitanja u ovom upitniku.

Opći podaci i stavovi o otvorenom pristupu (OA)

Kojem području znanosti pripadaju Vaša istraživanja? *

Izaberite jedan od ponuđenih odgovora

Molim izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- prirodne znanosti
- tehničke znanosti
- biomedicina i zdravstvo
- biotehničke znanosti
- društvene znanosti
- humanističke znanosti
- interdisciplinarna područja znanosti
- interdisciplinarna područja umjetnosti

U kojem ste znanstvenom/znanstveno-nastavnom zvanju? *

Izaberite jedan od ponuđenih odgovora

Molim izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- znanstveni suradnik/docent
- viši znanstveni suradnik/izvanredni profesor
- znanstveni savjetnik/redovni profesor
- znanstveni savjetnik u trajnom zvanju/redovni profesor u trajnom zvanju
- nisam izabran u znanstveno/znanstveno-nastavno zvanje

U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama? *

Molim izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	Uopće se ne slažem 1	Ne slažem se 2	Niti se slažem/niti se ne slažem 3	Slažem se 4	U potpunosti se slažem 5
Držim da onaj tko financira istraživanje ima pravo zahtijevati na koji način rezultati istraživanja moraju biti objavljeni	☐	☐	☐	☐	☐
Držim da ustanova u kojoj se provodi istraživanje ima pravo zahtijevati na koji će način rezultati istraživanja biti objavljeni	☐	☐	☐	☐	☐
Držim da autori samostalno trebaju odlučiti na koji će način objaviti rezultate svog istraživanja	☐	☐	☐	☐	☐
Držim da će svatko zainteresiran za rezultate mog istraživanja naći načina da im pristupi bez obzira na koji su način objavljeni	☐	☐	☐	☐	☐

Otvoreni pristup (OA) danas postaje dominantni model objavljivanja novih znanstvenih spoznaja. U kojoj mjeri se slažete sa sljedećim tvrdnjama: *

Molim izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	Uopće se ne slažem 1	Ne slažem se 2	Niti se slažem/niti se ne slažem 3	Slažem se 4	U potpunosti se slažem 5
OA doprinosi bržoj i učinkovitijoj distribuciji novih spoznaja	☐	☐	☐	☐	☐
radovi objavljeni u OA imaju veće čitateljstvo i time veću vidljivost nego radovi dostupni uz plaćanje	☐	☐	☐	☐	☐
OA povećava komercijalizaciju znanstvenog izdavaštva	☐	☐	☐	☐	☐
OA povećava broj znanstvenih objava smanjujući kriterije kontrole kvalitete rukopisa (tzv. soundness only peer review)	☐	☐	☐	☐	☐
OA povećava broj znanstvenih informacija u sustavu i otežava probir krajnjem korisniku	☐	☐	☐	☐	☐
OA nema prednosti u usporedbi s tradicionalnim modelima objavljivanja	☐	☐	☐	☐	☐

Označite u kojoj se mjeri slažete s tvrdnjom da objavljivanje u OA donosi koristi: *

Molim izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	Uopće se ne slažem 1	Ne slažem se 2	Niti se slažem/niti se ne slažem 3	Slažem se 4	U potpunosti se slažem 5
znanstvenom istraživanju	☐	☐	☐	☐	☐
nastavi i učenju	☐	☐	☐	☐	☐
privatnom sektoru	☐	☐	☐	☐	☐
javnom dobru općenito	☐	☐	☐	☐	☐

Podržavate li dijeljenje istraživačkih podataka? *

Izaberite jedan od ponuđenih odgovora

Molim izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- Ne podržavam
- Umjereno podržavam
- Niti podržavam, niti ne podržavam
- Podržavam
- U potpunosti podržavam

U kojem obliku najčešće objavljujete rezultate Vaših istraživanja: *

Izaberite jedan od ponuđenih odgovora

Molim izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- autorska knjiga/poglavlje u knjizi
- članak u časopisu
- konferencijski zbornik
- nešto drugo (navedite)

Članci objavljeni u časopisima u 2021. i 2022. godini

Koliko ste članaka objavili tijekom razdoblja 2021.-2022.g.: *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'članak u časopisu' at question '7 [A7]' (U kojem obliku najčešće objavljujete rezultate Vaših istraživanja:)

u domaćim časopisima

u inozemnim časopisima

Ako ste tijekom 2021.-2022. godine objavili barem jedan članak u domaćem časopisu, Vi i Vaši koautori objavili ste ga/ih (moguće odabrati više odgovora): *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Odgovor je veći ili jednak od '1' at question '8 [B1]' (Koliko ste članaka objavili tijekom razdoblja 2021.-2022.g.):

Možete izabrati više odgovora

Molim izaberite **sve opcije** koje vam odgovaraju.

- besplatno u časopisu koji je dostupan uz pretplatu, ali rad nije dostupan u otvorenom pristupu (OA)
- besplatno u časopisu koji je dostupan uz pretplatu, ali smo verziju rada pohranili u digitalni repozitorij u OA
- besplatno u časopisu koji objavljuje radove u OA, ali ne naplaćuje troškove objave rada
- platili smo troškove objave rada u časopisu u kojem je rad dostupan u otvorenom pristupu

Ako ste tijekom 2021.-2022. godine objavili barem jedan članak u inozemnom časopisu, Vi i Vaši koautori objavili ste ga/ih (moguće odabrati više odgovora): *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Odgovor je veći ili jednak od '1' at question '8 [B1]' (Koliko ste članaka objavili tijekom razdoblja 2021.-2022.g.):

Možete izabrati više odgovora

Molim izaberite **sve opcije** koje vam odgovaraju.

- besplatno u časopisu koji je dostupan uz pretplatu, ali rad nije dostupan u otvorenom pristupu (OA)
- besplatno u časopisu koji je dostupan uz pretplatu, ali smo verziju rada pohranili u digitalni repozitorij u OA
- besplatno u časopisu koji objavljuje radove u OA, ali ne naplaćuje troškove objave rada
- besplatno u časopisu koji objavljuje isključivo radove u OA i za objavu naplaćuje troškove objave rada, ali smo dobili pozivnicu/kupon za besplatnu objavu rada

besplatno u časopisu koji objavljuje isključivo radove u OA i za objavu naplaćuje troškove objave rada, ali moja ustanova ili ustanova koautora ima ugovor s izdavačem o objavljivanju radova u OA bez naplate tih troškova

platili smo troškove objave rada u časopisu koji objavljuje samo radove u OA (ovu opciju odabrati i kada ste objavili rad uz popuste ili korištenje izdavačevih kupona za jeftinije objavljivanje rada)

platili smo troškove objave rada u časopisu koji objavljuje radove u hibridnom modelu (omogućuje objavu radove bez naplate i radu mogu pristupiti samo pretplatnici časopisa, ali po želji omogućuje i objavu rada u OA uz naplaćivanje tih troškova)

Ako ste Vi i Vaši koautori za objavljivanje barem jednog rada u OA časopisu u 2021./2022. godini platili troškove objave rada, iz kojih sredstava su pokriveni ti troškovi (moguće odabrati više odgovora): *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

----- Scenario 1 -----

Answer was 'platili smo troškove objave rada u časopisu u kojem je rad dostupan u otvorenom pristupu' at question '9 [B2]' (Ako ste tijekom 2021.-2022. godine objavili barem jedan članak u domaćem časopisu, Vi i Vaši koautori objavili ste ga/ih (moguće odabrati više odgovora):)

----- ili Scenario 2 -----

Answer was 'platili smo troškove objave rada u časopisu koji objavljuje radove u hibridnom modelu (omogućuje objavu radove bez naplate i radu mogu pristupiti samo pretplatnici časopisa, ali po želji omogućuje i objavu rada u OA uz naplaćivanje tih troškova)' ili 'platili smo troškove objave rada u časopisu koji objavljuje samo radove u OA (ovu opciju odabrati i kada ste objavili rad uz popuste ili korištenje izdavačevih kupona za jeftinije objavljivanje rada)' at question '10 [B3]' (Ako ste tijekom 2021.-2022. godine objavili barem jedan članak u inozemnom časopisu, Vi i Vaši koautori objavili ste ga/ih (moguće odabrati više odgovora):)

Možete izabrati više odgovora

Molim izaberite **sve opcije** koje vam odgovaraju.

- sredstvima moje matične ustanove
- sredstvima ustanove koautora iz RH
- sredstvima ustanove koautora iz inozemstva
- sredstvima projekta koji financira HRZZ
- sredstvima projekta koje financira Europska komisija (npr. H2020 projekata)
- sredstvima projekta financiranog iz nekog drugog inozemnog izvora
- koristili smo kupone izdavača kojima smo smanjili cijenu objave rada (npr. kupone koje ste dobili zbog recenziranja radova u časopisima tog izdavača i sl.)
- osobno (privatnim sredstvima)
- drugim sredstvima (navedite):

Ako ste platili troškove objave vašeg rada, koji je izdavač* ispunio vaša očekivanja u vezi uredničkog i recenzijskog postupka, brzine objave i sl.:

* navedeni izdavači najčešće objavljuju radove HR autora

*

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

----- Scenario 1 -----

Answer was 'platili smo troškove objave rada u časopisu u kojem je rad dostupan u otvorenom pristupu' at question '9 [B2]' (Ako ste tijekom 2021.-2022. godine objavili barem jedan članak u domaćem časopisu, Vi i Vaši koautori objavili ste ga/ih (moguće odabrati više odgovora):)

----- ili Scenario 2 -----

Answer was 'platili smo troškove objave rada u časopisu koji objavljuje samo radove u OA (ovu opciju odabrati i kada ste objavili rad uz popuste ili korištenje izdavačevih kupona za jeftinije objavljivanje rada)' *ili* 'platili smo troškove objave rada u časopisu koji objavljuje radove u hibridnom modelu (omogućuje objavu radove bez naplate i radu mogu pristupiti samo pretplatnici časopisa, ali po želji omogućuje i objavu rada u OA uz naplaćivanje tih troškova)' at question '10 [B3]' (Ako ste tijekom 2021.-2022. godine objavili barem jedan članak u inozemnom časopisu, Vi i Vaši koautori objavili ste ga/ih (moguće odabrati više odgovora):)

Možete izabrati više odgovora

Molim izaberite **sve opcije** koje vam odgovaraju.

- Elsevier
- Wiley
- MDPI
- Springer Nature
- Frontiers

neki drugi (navedite):

Prema Vašem saznanju, imaju li vaša ustanova, konzorcij kojeg je vaša ustanova član i/ili financijeri vaših istraživanja ugovor s nekom izdavačkom kućom kojim se umanjuju/ukidaju troškovi objave radova? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'članak u časopisu' at question '7 [A7]' (U kojem obliku najčešće objavljujete rezultate Vaših istraživanja:)

Molim izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

- Da
- Ne

S kojom izdavačkom kućom je takav ugovor potpisan? *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Da' at question '13 [B7]' (Prema Vašem saznanju, imaju li vaša ustanova, konzorcij kojeg je vaša ustanova član i/ili financijeri vaših istraživanja ugovor s nekom izdavačkom kućom kojim se umanjuju/ukidaju troškovi objave radova?)

Molimo unesite svoj odgovor ovdje:

Odabir časopisa za objavu

Koliko su Vam pri izboru časopisa za objavu rezultata vašeg istraživanja važni sljedeći čimbenici: *

Molim izaberite odgovarajući odgovor za svaku stavku.

	Uopće mi nije važno 1	Nije mi važno 2	Nije mi ni važno, ni nevažno 3	Umjereno mi je važno 4	Izrazito mi je važno 5
časopis ima veliki ugled u mom području	☐	☐	☐	☐	☐
časopis je ciljano usmjeren na područje mog istraživanja	☐	☐	☐	☐	☐
časopis ima visoki faktor odjeka (IF) među časopisima u mojem području	☐	☐	☐	☐	☐
časopis izdaje važna znanstvena udruge u mojem području	☐	☐	☐	☐	☐
časopis je poznat po brznoj uredničkoj obradi rukopisa i brznoj objavi	☐	☐	☐	☐	☐
iskustva kolega	☐	☐	☐	☐	☐
naplaćuje li časopis koji je dostupan u otvorenom pristupu (OA) troškove objave rada	☐	☐	☐	☐	☐
čuo/la sam da rad ima visoku stopu prihvatanja rukopisa	☐	☐	☐	☐	☐
časopis putem različitih medija promiče objavljene radove	☐	☐	☐	☐	☐

Biste li poslali rukopis svoga članka OA časopisu koji objavljuje isključivo uz naplatu troškova objave? *

Molim izaberite **samo jedan** od ponuđenih odgovora.

Da

Ne

S obzirom da je Vaš odgovor na prethodno pitanje potvrđan, navedite za to razloge (moguće odabrati više odgovora): *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Da' at question '16 [C2]' (Biste li poslali rukopis svoga članka OA časopisu koji objavljuje isključivo uz naplatu troškova objave?)

Možete izabrati više odgovora

Molim izaberite **sve opcije** koje vam odgovaraju.

- osobno podržavam načela otvorenog pristupa i najradije objavljujem u OA časopisima
- nemam problema s plaćanjem, jer to podmirujem sredstvima iz projekta ili sredstvima ustanove
- važan mi je ugled časopisa bez obzira je li OA ili u pretplati
- ustanova, odnosno financijer istraživanja obvezuje na objavu u otvorenom pristupu
- časopisi čije se poslovanje temelji na naplati troškova objave rada imaju niže kriterije za prihvaćanje rada
- neki drugi razlog (navedite):

S obzirom da je Vaš odgovor na prethodno pitanje negativan, navedite za to razloge (moguće odabrati više odgovora): *

Odgovori samo ako su sljedeći uvjeti zadovoljeni:

Answer was 'Ne' at question '16 [C2]' (Biste li poslali rukopis svoga članka OA časopisu koji objavljuje isključivo uz naplatu troškova objave?)

Možete izabrati više odgovora

Molim izaberite **sve opcije** koje vam odgovaraju.

- nemam sredstava za troškove objave
- ne želim plaćati troškove objave (čak ni onda kad bi to učinila ustanova u kojoj sam zaposlen ili kad bih imao projektna sredstva), jer ne podržavam postavljanje bilo kakvih barijera objavljivanju znanstvenih rezultata
- držim da je takvim časopisima važnija zarada od kvalitete objavljenih članaka
- koristim opciju samoarhiviranja u digitalni repozitorij pa tako besplatno osiguravam otvoreni pristup i veću vidljivost svojeg rada
- nešto drugo (navedite):

Zahvaljujemo na vašim odgovorima!

21.3.2023 – 00:00

Pošalji svoj upitnik.

Zahvaljujemo Vam se na popunjavanju ovog upitnika.